

TALLINNA

PÜHA NEITSI MAARJA

PIISKOPLIK TOOMKIRIK

KATEDRAALI SÕNUMID

EELK Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse infokiri LEHEKUUD AD 2016

PÄEV, MIL MAAILM VAIMUSTUS

Nelipüha on koguduse sündimise püha, sünnipäev, kui inimesed said Vaimu, mis neid süttas. See on sõnana end istutanud väga olulistesse tähendustesse, andes edasi erinevaid tahke: vaimukas, vaimustav, vaimuvaene, vaimne, vaimulik. Samas on see tihedalt seotud sõnadega: hingestav, hingeline, hingetu ja hingus. Küllap leiab neid veelgi nagu "hinge tõmbama" või "vaimsed asjad". Nõnda võibki juhtuda, et jumalikesse asjadesse süüvides vaimustatakse ning tõustakse hingetiivul kõrgustesse.

Kui palju on me igapäevases taipamises mõistmist, et on olemas paik, kus on alles kõik ütlemata jäänud sõnad ning küsimused, kuulmata jäänud helid ning nägemata ja seletamatul on oma paik ning kõigi jaoks on Jumala lähedus, nii sügav ja mõõtmatu, et seda tunneb vaid hing.

Vanasti ei tähendanud soolane kõne üksnes kanget, vaid just sädelevat, vaimustavate näidete, sügavate tarkuse- ja mõttetadega kihisevat juttu. Soe soovitus oma sõnad sisse soolata viitas pigem, et tühipaljaid sõnu pole mõtet loopida.

Kreeka keeles kutsuti mõni kord soola ka hellitavalt *charitas* "and", "arm". Meie jutt ärgu olgu jama ja halvaks minev, vaid soolane ehk siis säilitav ja puhastav, klaarilt kange ja hinnaline. Sõduritelegi Vanas-Roomas maksti aeg ajalt palga soolas ning sealt tuleb ka meile tuttav sõna *salarium*, ja seda võiks üksteisele tänagi soovida.

Peetrus edastab oma kirjas Kristust kui armu kogu selle sügavuses, hingestatuses ja ka mõõtmatuses. See on üks teisega seotud iseloomustav loetelu, mis on nii oluliste teoloogiliste mõistete jada, et sellest juba osakese taipamine kutsub esile eheda, sügava rõõmu, milles ongi jumalaläheduse märke: "...., kes oma suurest halastusest on meid uuesti sünnitanud elavaks lootuseks Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi surnuist, kadumatu ja rüvetamatu ja närtsimatu pärandi saamiseks, mis on taevas talletatud teile, keda usu kaudu Jumala väes hoitakse päästeks, mis on viimsel ajal valmis ilmuma." (1. Pt 1:3–4)

Peetrus suundub oma otsekohese tuli-

Foto: Arho Tuhkru

susega olulisimale – hävimatule, millel polegi surma puudutust, ja me lootusele talletatud pärandi ilmsiks saamisele: "Keda te armastate, kuigi te pole teda näinud, kellesse nägemata ometi usute üliväga kirkastatud rõõmuga" (1Pt 1:8).

Peetruse kirjakoha teksti sisse minna ja lõpuni mõista tahtes avastame, et me mõistus ei küündi sinnani, kuid aimame, et inimlik võib endasse mahutada jumalikkku. Tänuhinnaks õnnistuse läbi, mida Issanda Kristuse Isa on valmistanud ja mis toob meieni valmis pandud, säilitava ja hinnalise ning eheda, varjamatu pääste. Hinnang sellele antakse mõned salmid hiljem, kus kirjeldatakse, kui suure pühendumisega on seda otsitud ja oodatud.

Ometi just elamise argus, armastuse ja lunastuse kättesaamatus kustutavad lootust ja vahel on lõpmata raske näha kõige mõtet – oma hinge päästet. Kristlastena oleme ka ligimestele lootuse andjad, et näidata kust leida julgust armastada kogu südamega, hingega, jõuga ja tarkusega.

Teatud sündmused me elus näivad korduvat ning tuletavad ikka ja jälle meelde, et me pole täiuslikud ning kannatame ise ja põhjustame kannatusi teistele. Headus ja kurjus, vastupidamine ja alaandmine, on inimese elusaks olemises nii keskne teema, et puutume nendega kokku igas päevas enda ja oma kaaslaste juures. Meie valikutesse ja tegudesse on kätketud mõlemad teed, mis viivad

kas õnnistusse või surma.

Üks lühipoeem jutustab rotist, kes küsis kord ööliblikalt: "Miks ööliblikad lendavad küünlavalgusesse ja riskivad enda põletamisega?" Ööliblikas vastas: "Elame kivinenud harjumuste igavleivas ajas; ilu ja elevuse järele tuli meid ajas; jah teame, et surma toob me liiglähedane sõprus; parem õnnelik hetk ja surra ilus, kui elada pikalt igavas elus." Kas pole siia peidetud me endi küündimatus ja viitsimatus keskenduda sellele, kes kutsub ja loob meile elu ja on elusamaks olemise aluseks?

Eks ole ka Jumala töotuste mõistmine ja igavese elu ettekujutamine praegu vaid kauge kuma, sest me oleme vaesed, nägemaks Jumala ilu. Kui kaugele me saame lükata oma piirid ja kui iseseisvad ja loovad me ikkagi oleme? Kui oskame näha asjade loomust ja nende tagajärgi, teeksime vahet ka heal ja halvval. Ometi pole me sel teel üksi, sest Kristus teeb tugevaks me kondid ja luud. Tema annab sitkust me soontele ja lihastele vastu pidada, nii otseses kui piltlikus mõttes, sest ta elab me sees. Nii nagu Jumal loob kõik sõna läbi, kanname endas Kristuse vaimus sõna läbi heade annete ja täiusliku annetuse vilja.

Hildegard von Bingen on öelnud: "Charitas, armastus, räägib: "Mina, armastus, olen elava Jumala auhiilgus. Tarkus on mind tegutsema pannud ja alandus, mis juurdunud elavas allikas, abistab mind, sest temast lähtub rahu. Ma olen kujundanud inimese, kes minus varjuna juurdub, justkui peegeldus vees. Nii olen ma elav allikas, sest kõik loodu on varjul minus."

Peetrus rõhub oma otsekohese tulisusega hävimatule, millel pole surma pitsi – "kõikide asjade kroon" ehib kogu teksti, selleks on hingede pääste. Jah, Peetruse kirja antud tekst on üsna soolane; ja üks ta oligi juures, kui kõlasid Jeesuse sõnad: "Teie olete maa sool!"

Kui Jumala Vaim meis elab, siis saame meie seda maad ja ilma kaasvaimustada!

Õnnist Nelipüha!

Koguduse õpetaja Arho Tuhkru

Foto: Kadri Ploompuu

Kirikumuusikuna pikki aastaid erinevates kogudustes tegutsenud Jaanus Romandi tuli Toomkogudusse muusikatööl aastal 1981 ja töötas seal organistina ja orkestrijuhina 1990. ning koorijuhina 1996. aastani.

Augustikuus täitub Jaanus Romandil 95 eluaastat. Nelipühalt antakse talle Toomkirikus üle EELK tunnustusmärk kaua-aegse teenimise eest kiriku muusikaelus. Külaskäigul Jaanus Romandi ja ta tütre Ingridi kenasse A. Kapi tänaval asuvasse koju sai räägitud ja kirja pandud meenutusi aastatest Toomkirikus, aga ka sellele eelnenud ja järgnenud aastate tegemistest.

Millal ja kuidas sai alguse Sinu töö Toomkoguduses?

1981. a sügisel kutsuti mind Toompeale koorijuhiks. Ma olin just 60-aastaseks saanud ja mõtlesin, et nüüd ma nagunii enam meeskooris (*Riiklik Akadeemiline Meeskoor – KP*) laulmist ei jätkata ja saan olla täiesti kirikutöö peal. Aga tegelikult läks ikka veel mõni aasta meeskooris. Toomkoguduses oli tollal organistiks, koori- ja orkestrijuhiks Johannes Kappel. Pärast koori üleandmist mulle jäi tal veel ainult orkester. Kui 1982. aastal Kappel haigeks jäi, kutsus ta mind enda juurde. Mõne päeva pärast oli vaja orkestriga esineda ja ta küsis, kas ma saan sellega hakkama. Ma andsin talle lootust, et küllap saan. Sellest ajast hakkasingi siis mina orkestriga tegelema.

Kas Sa õppisid orkestri juhatamiseks midagi juurde või tulid oskused praktika käigus?

Õpingute ajal Tallinna Muusikakoolis (1944–48 – KP) oli mul üheks aineks pillide tundmine, Roman Matsov andis seda, ta rääkis ka orkestrist. Muud teoreetilist baasi mul ei olnud, aga mul oli hakkamist ja sellist loomulikku tunnetust, nii et saingi orkestriga hakkama, oma rõõmuks. Küsisin veel Hugo Lepnurme käest, kui Kappel palus mul tema eest kontsert ära teha, kes selle kontserdi ära juhatab. Eks ikka Sina ise! vastas ta. Tema toetusel ma orkestriga tööd tegema hakkasingi. Ma tutvusin Lepnurmega juba meeskoori ajal, kui ta käis koos kooriga kontsertreisidel. Ma olin talle kontsertide ajal lehekeerajaks. Kui ma olin ära reisidel, siis asendas ta mind Toomkirikus organistina.

Kasutasime seda noodimaterjali, mis pärines Kappeli ajast. Hiljem lisandus orkestrisse tugevamaid mängijaid – Raivo Erendi, Meelis Vahar, Margit Tarve, Maris Lend. Orkestri tase oli vahetevahel päris hea.

Millal toimusid esinemised ja milliste teoste ettekanded on kõige enam meelde jäänud?

Orkestriga esinesime kontsert-jumala-teenistustel. Jõulukontsert oli alati teisel jõulupühalt. UI õppekoor oli koos toomkooriga tihti kaastegev. Mulle meenub Bachi Johannese Passiooni koor nr 67, mida me ainult üks kord ette kandsime,

aga kui palju vaeva oli selle õppimisega. See oli aastal 1987. Kannatusajal olid ka alati kontserdid.

Johannes Jürme „Memento mori“ kandsime ette tema 40. surma-aastapäevaks. Kokku esitasime seda kolm korda. Enne oli seda ette kantud Püha Vaimu kirikus, Arnold Allvee juhatusel ja oreli saatel. Orkestriga kõlas teos esimest korda toomkirikus. Lepnurm taastas orkestripartiid, Jürme enda noodid olid hävinud 1943. aasta märtsis Tallinna pommitamise ajal tulekahjus. Ma ise kasutasin käsitsi kirjutatud klaviiri, selle järgi juhatasin.

Solistid olid päris vahvad sel ajal – Lydia Kappel, Georg Aan, Eha Matesen, Ülo Tui, Helmi Uke, Kaie Konrad, Pille Lill viimastel aastatel, tšellomängija Margarita Anstal, viiulisolistina esines tihti Meelis Vahar.

Õpetajaks oli tollal Erik Hiisjärv. Tema tenori lauluhääl oli erakordselt ilus, teda oli lust saada.

Millistes kogudustes oled veel tegutsenud?

See oli ainult üks etapp minu tööst, need Toompea aastad. Jüri koguduses olin organistiks ja koorijuhiks 1957. aastast. Seal olime abikaasa Eviga koos, tema asendas mind, kui olin ringreisidel. Tema mängis seal oreli isegi ehk rohkem kui mina. Alguses oli seal segakoor, lõpuks jäi veel naisansambel järgi. Nõmme koguduses olin mõned aastad. Mäletan, et kandsime seal ette „Gounod’ „Iisraeli vangid Paabelis“, Kappel andis noodid. See on väga ilus teos. Töötasin ka Kuusalu ja Loksa kirikus. Kirikutöö algas mul juba õppimise ajal, kõigepealt oli Kopli kiriku koor. Allvee oli seal vist enne mind ja siis juhatasin mina seal koori kuni koori tegevuse lõppemiseni 1951. aastal. Muusikakoolis andis mulle kooriharmoniat Alfred Karindi. Ta küsis, kas mul koori ka on. Mina nagu häbenesin, vastasin: jah, on, kirikukoor. Karindi ütles: kas siis kirikukoor ei olegi koor? See ütlus jäi mulle eluks ajaks meelde. Cyrillus Kreek, Aurora Semper, Matsov olid minu õppejõududeks, Ernesaks oli dirigeerimisõpetaja. Ernesaksa kooris (*RAM – KP*) oli mul suur praktika. Koorijuhtimise asi tuli mul üldse kõige paremini kätte.

Olen pärit Kohilast, kus lõpetasin algkooli. 1936. aastal tulin linna (*Tallinna – KP*). Siin olin hõbesepa õpilaseks, et korjata raha

konservatooriumi õppemaksu ja enda ülalpidamise jaoks. Õppisin ameti ära ja teenisin nii palju, et sain 1939. aastal konservatooriumi kirikumuusika osakonda õppima minna. Kirikutöö oli mul kogu aeg nagu kõrvaltöö, alles Toompeal sain ennast päriselt teostada. Paralleelselt Toomkoguduse koori juhatamisega alustasin Soome koguduse organistina 1990 ja töötasin kuni aastani 1998. Hiljem laulsin seal veel ansamblis, käisime ka Soomes laulmas. Oma 85. sünnipäeval olin veel ansamblis tegev. Hiljem käisin veel koorijuhtide-organistide segakooris (*KOSK kooris – KP*) vahetevahel laulmas.

Kas laule oled kirjutanud kogu aeg?

Mõned laulud olid enne ka, aga suurema osa olen kirjutanud pärast haiglast operatsioonilt tulekut (2007. aastal – *KP*). Tehti ettepanek osaleda kirikulaulude kirjutamisel, olin veidi imestunud, aga mõtlesin, et proovin siis. Kaks laulu esitasin tookord komisjonile. Sellest ajast olen igal aastal kirjutanud midagi. Põhiliselt sooloasju, Varju Kunz on neid ette kandnud, Tallinna Jaani koguduse naiskoor ja segakoor on mu koorilaule esitanud. „Jumala tempel“ Arved Pauli tekstile ilmus kogumikus. Mulle endale on kõige armsam „Puhas süda“ Laine Villenthali tekst-

tile, mis ma viimati, sel aastal kirjutasin.

Laulude kirjutamine on ainuke, mis on veel jäänud, millega ma veel hakkama saan. Eks see on teatud mõttes sellelt baasilt, mis ma muusikakoolis koorijuhtimist õppides sain.

Jaanus Romandi on ülevaate oma Toomkoguduse aastate tegevusest pealkirja all „Meenutusi muusikatööst Toomkirikus aastatel 1981–1996“ 2010. aastal kirja pannud. Loodame, et leiame võimaluse selle kirjatöö, mis annab väga põhjalikku informatsiooni koguduse orkestri ja koori tööst, avaldamiseks.

Jaanus Romandiga vestles Kadri Ploompuu

INDREK TREUFELDT – OLLA TOOMKOGUDUSE LIIGE ON TEATUD VÄÄRIKUSE NÄITAJA

Foto: Tiit Pikkur

Ajakirjanik ja õppejõud filosoofiadoktor Indrek Treufeldt on kaheksa aastat olnud Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse juhatuse esimees. Et tegu on linnakogudusega, kus kümnekond palgalist töötajat ja kirik, mis on Eesti üks külastatavamaid turismiobjekte, eeldab see juhatuse esimehelt suurt pühendumist oma tööle.

Maikuu alguses algas Toomkirikus suvehooaeg, mis tähendab tuhandeid turiste iga päev. Selle nimel pingutavad kõik töötajad esimehest ja õpetajast alates. „Suvisel ajal peame hoolitsema turistide eest, et keegi ei tunneks end siin kuidagiviisi ebamugavalt. Ent see nn palverändurite teenindamine on meie elamisviis“, räägib Treufeldt.

Juhatuses viib enamasti kord kuus läbi juhatuse koosolekuid, lisaks on nõukogu koosolekud. Treufeldt on tänulik oma kaasteeliste, kellega koos koguduse eest seistakse. Igapäevane töö sõltub erinevate ülesannete iseloomust, mõnikord on tööd rohkem, siis on jälle rahulikum aeg. Aegajalt on vaja teha mõningaid põhimõttelisi otsuseid, siis jälle kirikuhoone tervist ravida. „Toomkooliga seotud asjad, turistide töö korraldamine, remonditööd, suhted linna ja riigiga,“ loetleb esimees. „Kirik on linna valduses ja linn on ka mõningaid töid rahastanud, nt kiriku uute välisuste hankimisel. Laias laastus on kiriku eest hoolitsemine ikka koguduse hoida.“

Valge ja helge katedraal

Ja kirik vajab pidevat hooldamist. Treufeldt sooviks, et kirikus saaks teha nõu sanitaarremonti. „Iga kord kui ma kirikus istun, näen selle tolmuseid seinu, aga üks katedraalikirik võiks ju olla valgem ja helgem,“ räägib esimees ja lisab, et väikesi parandustöid tuleb ikka ette. Sajanditevanuse kiriku puhul tuleb aga loomulikult iga väiksema muudatus muinsuskaitsega kooskõlastada. „Isegi ajutiste stendide asukoha osas tahab muinsuskaitse oma sõna sekka öelda. Üks aeganõudvam töö oli viimase vapi – Wrangeli vapi ülespanek.“

Mõtted käivad ses suunas, et ehk saaks auväärne toomkirik natuke värskema välimuse. Treufeldt näeb siin asja laiemalt – kogu Toompea peaks olema terviklikult esinduslik. Ei sooviks ju keegi, et uhkete majade vahel oleks kehva väljanägemisega kirik.

Juba aastaid seisab Toomkoguduse pastoraadimaja, üks Toompea vanemaid maju, üsna halvas olukorras. Oma ajal soovitud kultuurikeskuse ehitusest ei saanud asja. Siis oli mõte, et seal võiks olla Toomkool, mis alustas aga enne, kui maja oleks korda saanud. Kiriku 8 sihtasutus, mida juhib **Jüri Kraft**, on teinud töid maja juures nii et varisemisohtu ei ole. Renoveerimiskava on väga kallis. Kogudus on ammu tellinud täisprojekti ja taastamist võiks alustada kohe, kui rahakott lubaks.

Toomkoguduse kohta ütleb esimees: „Meie koguduses on natuke rohkem mehi kui naisi. See ei ole tavaline. On öeldud, et see on kogudus neile, kes võtavad vaevaks mäe otsa tulla. Et siin oli varem saksa kogudus, ei ole minu jaoks probleem. Ma ei tee vahet, mille poolest mina olen kehvem, kui sakslane, kes siin kirikus aastasadaks käis. Olla Toomkoguduse liige on teatud väärkuse näitaja.“

Doktorikraadiga tegevajakirjanik

Indrek Treufeldt sündis 16. mail 1969 Tallinnas. Keskkooli lõpetas Tallinna Tehnikaülikooli 1993. aastal elektroonikainsenerina. Treufeldt on nimelt alati veendunud olnud, et (ehkki nüüd on ajakirjanduse õppejõud) ajakirjanikuks õppida ei saa, et parem oleks mõni konkreetne eriala enne õppida. „Sellest elektroonikainseneri elukutsest on

mul edaspidises elu väga palju kasu olnud. Ma ei usu, et ma olen praktikas väga kõva, kuid mulle meeldib kõrgem matemaatika jt teoreetilised asjad. See on õpetanud mulle analüüsi tegemise oskust ja loogilist mõtlemist. Ma olen natuke teistsugune kui tüüpiline humanitaareriala inimene“.

Järgmised akadeemilised kraadid olid aga juba ajakirjanduse vallast. Tartu ülikooli magister 1996 ja filosoofiadoktor 2012. „Doktoritööd tegin väga kaua. Olin aasta doktorantuuris ja siis läksin viieks aastaks Brüsselisse ETV korrespondendiks. 2012. aastal kaitsesin filosoofiadoktori kraadi tööga „Ajakirjanduslik faktiloom e erinevates ühiskondlikes tingimustes“.“ Indrek Treufeldt on üks väga väheseid, aga võib-olla ka ainus doktorikraadiga tegevajakirjanik Eestis.

Ajakirjanikuna alustas 30 aastat tagasi Eesti Raadios, töötanud ka president **Lennart Meri** pressiesindajana ja alates 1996. aastast ETVs. Praegu on Treufeldt Eesti Rahvusringhäälingu toimetaja-saatejuht (vestlussaade Kahekõne jm) ja Tallinna Ülikooli teleajakirjanduse dotsent. Kurvastusega nendib, et noored ei taha tänapäeval enam ajakirjanikuks õppida, olevat liiga raske, eelistatakse pressiesindaja ametit.

Toomkirikuga seotud juba lapsest saadik

Rääkides oma teest usule nimetab Treufeldt, et Toomkirikuga on ta seotud olnud lapsepõlvest peale. „Minu isa töötas teede-

insenerina otse kiriku taga nüüdses Riigikontrolli hoones. Ma käisin siit kirikust tihti mööda, käisime isaga ka kirikus. Kuid ristitud ma polnud. Ühel hetkel täiskasvanuna otsustasin, et pean suhte kirikuga korda tegema. Käisin siin leerikursusel õp **Ivar-Jaak Salumäe** juures, siin mind ristiti ja leeritati.“ Tõsiasi on, et paljud leeris käinud kaotavad hiljem sideme kirikuga, kuid Treufeldt on jäänud aktiivseks koguduseliikmeks, kes ei pea paljaks oma vabast ajast kirikutööd teha.

Küsimusele, mis tähendab olla kristlane vastab Treufeldt nii: „See tähendab, et sa oled ühenduses selle kogemusega, mis on olnud juba põlvkondadel varem. Sageli mõeldakse, et oleme kõigest vabad, meile ei tähenda midagi, mis on varem kogetud. Kristlus on ennekõike just kogemus, arusaamine heast ja halvast. On äärmiselt lopsik öelda, et see ei tähenda mulle midagi. Minu jaoks tähendab kristlane olla vastutust, mis elus väga palju aitab, teeb asjad selgemaks. Ja kui asjad on selged, siis oled vaba mõningatest kahtlustest, vaba oma energiat mujal kasutama.“

EELK autasustatute hulgas on tänavu ka Indrek Treufeldt, keda pärjati esimese nelipüha tänujumalateenistusel Toomkirikus EELK Teeneteristi III järguga.

Tiiu Pikkur

LAUDATE DOMINUM PETERBURIS

Hommik on olnud ärev. Kartus sisse magada pole lasknud öösel täit und nautida. Nii vara pole juba ammu pidanud üles ärkama. Elevus pikast teekonnast on suur. Õnneks läheb kõik hästi. Buss saabub õigeaegselt igasse punkti, sõna otseses mõttes korjab meid üles ja sõit Peterburi võib alata. Toredaks üllatuseks on meie bussijuht, kes, tuleb välja, on meie dirigendi Veljo Reieri ja mõne koorilaulja koolivend. Rõõmu kui palju!

Sõit algab. Kõik on bussis endale koha leidnud, juuakse hommikukohvi, hammustatakse võileiba, sest varajase ülestõusmise pärast jäi nii mõnelgi see rutiinne toiming tegemata. Bussis aga läheb põnevaks, sest Viimsi koori dirigent Andrus Kalvet on justkui elav entsüklopeedia, kes terve tee suudab ajaloost rääkida nii põnevalt, et aeg möödub justkui lennates. Ta räägib Tobiasest, tema tegemistest Peterburis, räägib Eesti ja Vene ajaloost, metsavendadest, saksa armees sõdinud eestlastest ja veel paljust, paljust muust. Nii põnev on kogu aeg, nagu isiks loengus, ammutades professori iga sõna enda sisse.

Ja juba olemegi saabunud Narva. Narva on väga kaunis, suhteliselt puhas isegi. Ooteaeg ei ole väga pikk, kuid ka mitte liiga lühike. Nii mõnigi liinibuss saabus selle aja sees meie ette, kuid lõpuks saime ka meie teisele poole piiri. Tee Peterburi on vaevarikas, meenutab kangesti laste hüpitamise mängu „kivid-künkad“, aga pooleteise tunniga oleme nendest aukudest üle saanud.

Suur ja avar Venemaa võtab meid vastu kena ilmaga. Tiirutame ümber Jaani kiriku paar korda ning lõpuks jätame bussi ikkagi kaugemale, sest kiriku ette lihtsalt pole võimalik kohta saada. Kimpsud-kompsud kätte ja kondimootoriga kiriku poole. Kirikus juba ootabki meid lahke administraator, kes toad kenasti kätte näitab. Tunneme endid vabalt ja rõõmsalt. Organistil Kersti

Petermannil lubatakse kohe tutvuda sealse oreliga ning harjutada nii kaua, kui ta ise soovib. Tõsi, sealne orel pole kaugeltki võrreldav meie oma kiriku oreliga, kuna see on siiski elektriorel, mis sellist mahtu ja kõlavärve kuidagi välja ei anna. Kuid me ei heitu sellest. Küllap saab ka Peterburi Jaani kirik kunagi korraliku oreli. Sealsed elanikud käivad juba praegugi väga heal meelel seal orelit kuulamas. Õhtu koori jaoks on vaba, kõik võivad teha, mida soovivad. Ja mõned soovivad minna Peterburi uude Maria teatrisse, kus sel õhtu etendub G. Verdi „Rigoletto“. Vaimustunult naasevad meie sõbrad etenduselt, kiites taevani Gilda osatäitjat ja maja, sest see on väga moodne, ilus ja mis peamine – võrratu akustikaga.

Ka Jaani kirik toetab muusikuid oma akustikaga meeldivalt. Kaugeltki mitte igas kirikus pole altari ees mugav laulda, kuid Peterburis on see suurepärane võimalus meil olemas ning kontsert võib alata. Ettekandele tulevad Rudolf Tobiasi vaimulikud motetid, Kyrie oratooriumist „Joonase lähetamine“ ning eesti rahva lemmikuteks saanud „Eks teie tea“ ja „Otskui kui hirm“ ning koraalielemlängud orelele.

Helilooja ja organist Rudolf Tobias (1873–1918) on üks eesti rahvusliku heliloomingu ja rahvusliku muusikakultuuri tekkimise/kujunemise juhtfigure.

Ta oli esimene eesti rahvusest helilooja, kes omandas akadeemilise kompositsioonihariduse Peterburi konservatooriumis. Ja kuigi Tobias tegutses oma karjääri jooksul Eestis vaid neli aastat, mõjutas tema tegevus ja looming olulisel määral varases kujunemisjärgus Eesti muusikaelu.

Tema muusika on karmikoeline ja vähese koloriidiga, ülevoolavat tundelisust asendab massiivne ja monumentaalne väljenduslaad, muusika faktuur on enamasti tihe ja polüfoonili-

ne. Enamik saksakeelseid motette on valminud 1915. aastal Berliinis, mis aastast 1910 jäi Tobiasi lõplikuks elukohaks. Motettides näitabki Tobias end suurepärase kooripolüfoonia meistrina, tema looming toetub suurtele saksa klassikalistele eeskujudele.

Eesti vaimuliku muusika pärandis on Tobiasi motetid ja vaimulikud laulud väga väärikal ja olulisel kohal, mida kahjuks eesti kooride repertuaaris küllalt tihti ei kohta. Lood ei ole sugugi lihtsad ning nende laulmine nõuab amatöörkooridelt tavapärasest suuremat pingutust.

Meie ühendatud kammerkoor – Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse koor „Laudate Dominum“ (dirigent Veljo Reier) ja Viimsi Püha Jaakobi koguduse koor (dirigent Andrus Kalvet) – saavad kontserdiga kenasti hakkama. Eriti kaunilt kõlab kontserdi esi-

mene pool, hääled on veel väsimata, kontsentreeritus kõrge ja vokaal ühtlane. Vaimuliku teksti edasiandmine on nüansirikas ja musikaalne. Peale Kersti Petermanni koraalieelmänge aga pole kooril enam täit jõudu laulda tegelikult raskemad palad sama hästi, kui kõlasid motetid esimeses pooles. Rahvas saalis, keda oli oma 100 inimest, oli aga tänulik ning plaksutasid viperustele vaatamata kogu hingega. Tänu sõnad lausus Peterburi Eesti Kultuuriseltsi esinaine Külli Sulg.

Õhtul, peale kontserti, olid meil reserveeritud kohad vene traditsioonilise köögi restoranis „Sadko“. Suur oli kõigi üllatus, kui teenindajad – kelnerid ja ettekandjad järsku laulma hakkasid ning restoranis viibijatele väikese kontserdi andsid. Tõepoolest, see restoran on tuntud just selle poolest, et sinna võetakse tööle Peterburi Konservatooriumi laulukateedri üliõpilased ja antud „koosseis“ koosnes enamjaolt viienda kursuse tudengitest. Söögist me siinkohal pajatama ei hakkagi, sest vene köök on tuntud oma headuses ning kõigil said peale suurepärasest kontserdielamust ka kõhud korralikult täis.

Sellega aga meie laulmine ei lõppenud. Olime oodatud ka pühapäevasele jumalateenistusele kaasa teenima ning laulma. Õpetajaks Enn Salveste. Teenistuse pidulikkust lisas tõik, et kahe viimase aasta jooksul oli Peterburi Jaani kirikus taaskord konfirmatsioon. Orelil mängisid nii Kersti Petermann kui ka kohalik organist Sergei Varšavski.

Ja oligi meie kontsertreis läbi. Päris kahju kohe lahkuda, sest ammutamata jäid ju paljud kultuuriväärtused, muuseumid, jaltuskäigud piki Neeva kaldaid, sildade ülestõstmise ja allalaskmise nautimine ...

Piiril ootame kaua, kuidagi ei taha nad meid kodumaale lasta. Tea, kas neil napib headest koorilauljatest? Kõik lõpeb aga hästi ja sõit kodu poole saab alata. Bussis jätkub juttu kauemakski, sest Andrus Kalvetil on lugusid „varrukast“ võtta lõputult. Juba on hämaraks läinud ning väljas tibutab vihma, aga kodu juba paistab...

Laudate Dominum tänab südamest meie armast kogudust ja õpetajat Arho Tuhkrut, kes meid Peterburi lähetada aitasid ja head soovid kaasa andsid. Suur tänu kõigile!

Raili Jaanson

KOOLIAASTA LÕPETAMINE

Emadepäeval, 08. mail, lõpetasime pidulikult pühapäevakooli aasta. Selle päevaga on seotud mitu toredat traditsiooni.

Teenimine

Sellel päeval teenivad lapsed missal kaasa. Ka sel korral kogunesid lapsed juba enne missat, et laule harjutada, vajalikke juhtnööre saada, pilli häälestada ja kiriku kõla katsetada. Piiblitekstide ja eestpalvete lugejad said eelnevalt lugemist harjutada. Kõik vajalikud asjad leidsid oma koha. Enne protsessiooni oli hetk palve jaoks.

Siis kõlasid orelihelid. Suured ja väikesed – ühise perena koonduksime altari ümber. Algas missa. Lapsed laulsid, mängisid pilli, osalesid eestpalvetes. Imetlen lastes alati seda julgust ja siirust, kuidas nad missal kaasa teenivad. Õpetame neid, et kui

laulad või loed südamest, siis annadki endast parima. Jutluse ajal oli lastel võimalus pühapäevakooli õpetajate juhendamisel oma tegevusteks. See aitas kirikus luua rahulikuma õhkkonna ning vanemad said keskenduda jutluse kuulamisele.

Tunnistused

Sellel päeval saavad lapsed tunnistused. Tunnistused olid valmis pandud koos aasta jooksul kogunenud töölehtedega. Kutusime kõik usinad pühapäevakooli lapsed kokku, et kogudus näeks ja tunneks rõõmu järelkasvu üle. Samuti aitab see meenutada, et need noored inimesed vajavad vanemate koguduseliikmete toetust ja eestpalveid.

Täname kõiki, kes meid on oma palvetes kandnud!

Lilled

Sellel päeval kingivad lapsed kõigile emadele, vanaemadele, tädidele, risti-temadele ja miks mitte ka tulevastele emadele kimbukese kevadlilli. Mitmed pühapäevakooli lapsed aitasid laupäeval neid lilli korjata ja kimbukesteks sättida. Ulatasin kimbukese ühele prouale, kes oli lillede eest siiralt tänulik. Vastutasuks kinkis ta killukese oma elust, mälestustest. Loodan, et see sümboolne nurmenuku kimbukene rõõmustas paljusid.

Toomkoguduse laager

Õppeaasta küll lõppes, kuid toredaid kohtumisi on ka suvel.

Üheks vahvaks sündmuseks on augustikuine Toomkoguduse laager, mis on mõeldud kõigile, nii suurtele kui ka väikestele. Kava on üles ehitatud selliselt, et osad tegevused toimuvad samaaegselt eri vanusegruppidele. Nii saavad täiskasvanud rahulikult mõtiskleda Piiblitunnis või osaleda vestlusringis, kuna lastel on samal ajal oma Piiblitund või muu tegevus. Selline kava ülesehitus ei sea tingimuseks, et osaleda saavad vaid lastega pered. Seepärast julgustame laagrisse tulema ka üksikuid, pereta inimesi. See on koht, kus saame tunda end perena – Toomkoguduse perena.

Foto: Minna Nikki

Sellel aastal toimub laager 19.–21.augustil laagrikeskuses “Talu”. Laagri teema on “Sõprus”. Nende päevade jooksul keskendume nii Jeesuse parimatele sõpradele kui ka neile, kes on meie ümber iga päev. Ootame külla tosinat sõpra Helsingi Toomkogudusest, meie sõpruskogudusest. Niisiis saavad need päevad olema erilised täis ühiseid mõttevahetusi, laule, mängu ja vorstide küpsetamist. Natuke mõttetööd, natuke kätele, natuke jalgadele, aga palju silmaringile ja kõige rohkem südamele. Teretulemast!

Täpsem info saabub suvehakul, kuid oma huvi võib juba varem üles näidata ja sellest teada anda kantsleile.

Mai-Liis Mäeväli
Pühapäevakooli noorteringi juhendaja

SUUR TÄNU MEIE MISJONÄRIDELE MINNA JA TOMMI NIKKILE!

2013. aasta jaanuar tõi toomkoguduse töötajate keskele misjonärid Minna ja Tommi Nikki ja kaks vahvat poissi: Sakari ja Matiasse.

Meil on olnud suur õnn teie perekonda tunda ja tänama Taevaisa teie eest. Need 3,5 aastat on läinud nii kiiresti ja meil on tunne, et te olete kogu aeg olemas olnud. Teie rõõmus meel, vahetu ning reibas pealehakkamine on meie kogudust ja toomkooli pere elavdanud ning paljudele uutele ettevõtmistele hoo andnud.

Aitäh kõige eest! Aitäh selle ilu ja headuse eest, mida teie pere kaudu oleme tundnud! Tõesti, Jumala Vaim on teid paljude annetega õnnistanud.

Kuid nii nagu kõigil, saab ükskord ka teie lähetus läbi ja olgu see aeg kuni lähetuse lõpuni, jaanipäevani, tõeliselt ilus! Varjaku ja hoidku teie perekonda Kõigeväeline Jumal! Kohtumisteni!

Tänulik Toomkogudus, koguduse nõukogu ja juhatuse liikmed, õpetaja

Tommi ja Minna Nikki koos poegade Sakari ja Matiasega.
Nad saabusid Toomi jaanuarikuus 2013 ja lähetus lõppeb jaanipäevaga 2016.
Pühapäeval, 29. mail, saame koos Nikkidega veel üheskoos torti süüa.